

A KÁPB hírei

Vujkov Krisztina

A Könnyűipari Ágazati Párbeszéd Bizottság (KÁPB) 2013. július 23-án kibővített ülést tartott, amelyen áttekintették a bizottság I. félévi szakmai munkáját, hazai és nemzetközi vonatkozásban egyaránt, a lefedett témaköröket, amelyek meghatározzák a képviselt ágazatok jelenét és jövőjét/jövőképét.

Az ülésre meghívást kapott a Nemzeti Munkaügyi Hivatal és a Nemzetgazdasági Minisztérium két gyakornoka is, *Szabó Zsuzsanna*, aki az ELTE Jogi Karán az 5. évet végezte, valamint *Farkas Viktor*, a Miskolci Egyetem Munkaügyi és TB Igazgatási Karának másodéves hallgatója.

Tomor János bemutatta a Magyar Könnyűipari Szövetség új főtítkárárt, *Bárdos Zitát*, aki funkcióját 2013. június 1-jétől látja el. Végzettségét tekintve igazgatásszervező jogász, egyik szakterülete a divatmarketing, kormányzati szinten szakmai tanácsadói feladatokat is ellát, több szakmai rendezvényt szponzorált a HR szakmában, és a Textilipari Műszaki és Tudományos Egyesületben (TMTE) is önkéntes tanácsadásban részt vesz.

Keleti Tamás és *Tomor János* társelnökök a KÁPB valamennyi tagja illetve az ülés résztvevői nevében köszöntötte *Ecker Gabriellát*, aki a TMTE szakmai tevékenységében már évek óta részt vesz és 2013. július 1-jétől a TMTE főtítkári funkcióját látja el. (Ebben a funkcióban *Lakatosné Győri Katalint* váltotta a posztján.)

Tárgyalt témakörök

2013. I. félévében a KÁPB az alábbi szakmai témakörökkel foglalkozott hazai és nemzetközi szintű programok keretében:

Hazai rendezvény

2013. május 16-án immár harmadik alkalommal rendezték meg a BDSZ Textil-, Ruházati és Bőripari Tagozata, valamint a Könnyűipari Ágazati Párbeszéd Bizottság közös szervezésében a *Könnyűipari Szakmai Napot*. A rendezvény célja az volt, hogy naprakész szakmai információkkal együtt konzultációs lehetőséget adjon a képviselt ágazatok elmúlt évi, valamint aktuális helyzetéről, jövőbeni kilátásairól, tennivalóiról. A program keretén belül került sor azon témák megvitatására, megbeszélésére, melyek egyben igen hathatósan kihatnak a foglalkoztatásra.

- **ESCO projekt.** A téma keretében ismertették az ESCO (kompetenciák, készségek, képesítések és foglalkozások európai osztályozó rendszere) lényegét. A projekt indítását az EU Bizottság Foglalkoztatás, Szociális ügyek és Társadalmi Befogadás Főigazgatósága kezdeményezte. Globális célja a munkaerő közvetítés hatékonyságának, valamint a munkavállalók mobilitásának növelése és ennek elősegítésére az EU tagállamai számára egy többnyelvű, felhasználóbarát, egységes foglalkoztatási kódrendszer kidolgozása, egységes foglal-

koztatási taxonómia kialakítása. Struktúrájának 3 pillére: foglalkozások, készségek/kompetenciák, képesítések. Az ESCO víziója: a munkaerő-piaci szükségletek és a rendelkezésre álló készségek jobb összehangolása, a képzés/oktatás és a munka világának összekapcsolása.

- **A szakképzések helyzete** az új szabályozások figyelembevételével. A téma keretében foglalkoztak a vállalkozások elvárásaival az ideálisan felkészített pályakezdővel szemben, mint amilyen a megfelelő szakmai képzettség, a takarékos gazdálkodással, az új iránti fogékonyság, a kreatív hozzáállás, a jó csapatszellem. Hangsúlyozták a vállalkozás versenyképességét biztosító szakmai képzés, a helyi sajátosságok szerinti könnyű tovább-, és átképezhetőség kérdéseivel, az új felnőttképzési törvénnyel (Fktv.) is. Az új jogszabály előírásai ugyanis csak azokra a képző intézményekre vonatkoznak majd, amelyek OKJ-s, állami vagy EU forrásból támogatott szakmai, nyelvi vagy egyéb képzéseket tartanak. Kihívások a jövő szakmunkásai számára: új anyagok, új technológiák, műszaki textiliák, határterületi szakmákkal együttműködés.

- Tárgyaltak a **lábbelikekre vonatkozó közösségi EU ököcíméről**, mint önkéntes terméktanúsítási rendszerről, aminek célja a csekély környezeti hatású termékek támogatása, eszköz a környezettudatosabb fogyasztói döntések meghozatalához. A lábbeli ököcímke kritériumait az EU Bizottság 2009/563/EK. sz. határozata tartalmazza. Az eddig kiadott licenzek és felcímkézett termékek száma még igen kevés, egyelőre nincsen rá mérhető fogyasztói igény.

- Ugyancsak tárgyaltak az **OIRA** (Online Interactive Risk Assessment) elnevezésű on-line kockázatelemzési program várható eredményeiről és hatásairól – ez egy EU-s projekt, főleg a mikro-, kis és közepes vállalkozások számára.

- Áttekintették a **KÁPB 2013. évi tevékenységét**, a tervezett munkatervet, a textil- és ruházati ipar nemzeti és nemzetközi elhelyezkedését, az aktuális trendeket. A téma keretében ismertették a ruha- és textilipar 2012. évi teljesítményét Magyarországon és az EU 27 tagállamaiban, az ESCO program helyzetét, valamint értékelték a *Szociális párbeszéd és Készségfejlesztés az Euro-Mediterrán régióban* című nemzetközi konferenciát.

- Az ülésen értékelték a **KÁPB (mérhető) szerepét** a szociális párbeszédben és a 2013. évi **bérfejlesztéseket** a könnyűiparban (2013. évi ágazati és társasági szintű bértárgyalások helyzete, a megkötött bérmegállapodások).

Nemzetközi kapcsolattartás

A KÁPB-t alkotó szociális partnerek mind a munkaadói-, mind a munkavállalói oldalról részt vettek az EU szintű szociális partnerek (Euratex, Cotance, ETUF:TCL/IndustriAll/EIWF) munkabizottsági, oldal-

és plenáris ülésein, kiemelten az alábbi témakörök megtárgyalásában:

- **Az ESCO TEXTAN Munkacsoport ülése.** (European Skills/Competences, Qualifications and Occupations, azaz Európai Készségek/Kompetenciák, Képesítések és Foglalkozások Európai Osztályozási Rendszere). Az itt megtárgyalt témák a következők voltak:

- *Mesterségek (crafts) lefedése a TEXTAN keretein belül.* A mesterségeket (pl. szabó, cipész stb.) lefedje-e a munkacsoport, avagy inkább az ipari termelésre kellene, mint volumenre koncentrálni? Ajánlás: ne csak az ipari termelésre koncentráljanak, hanem rendkívül fontosak a mesterségek is. Ugyanis Európában egyfelől a mikro/kisvállalkozások tekintetében a mesterségbeli tudás nagyon jelentős, másrészt pedig meghatározó szerepe van a divatmárkák műhelyeiben. A TEXTAN munkacsoport úgy döntött, hogy a mesterségeket, függetlenül azok ipari méretétől, a munkacsoport a továbbiakban lefedi és képviseli.

- *Alap/mag tudás – specifikus készségek és kompetenciák.* Lassan befejeződik a tevékenységekből levezetett foglalkozások listázása, a következő lépésre (készségek és kompetenciák szakasz) is koncentrálni kell. Ez utóbbiakat a munkacsoport kettéválasztotta. Ugyanis a kompetenciát az adja, hogy egy adott foglalkozás elvégzéséhez a meglévő/megszerzett készségek, majd utána a tárgybeli tudás alapján a minősítés fogja nyújtani a munkavállaló és a munkáltató számára is szükséges kompetencia meglétét.

- *Nem lefedett foglalkozások.* A TEXTAN, azaz a „taxonómiai” (rendszerint, az osztályozás alapjául szolgáló elvek) szakemberek érkezéséig a munkacsoport folytatja a nem lefedett foglalkozások listájának szükségsszerű bővítését. Amennyiben átfedések lesznek más munkacsoportok lefedettségi jogosultságával, úgy a TEXTAN az alábbi kompetenciákat kéri: teljeskörű kompetencia (full competence), megosztott kompetencia (share competence), konzultációs kompetencia (consultation competence)

- *Az ágazatközi készségekre és kompetenciákra tett javaslat:* az Ágazatközi Munkacsoportnak a célja, hogy egységes terminológia legyen a készségekre/kompetenciákra vonatkozóan. A cél elérése érdekében számos nemzeti és nemzetközi forrásokat alkalmaznak (Pre-ESCO VO, DISCO, különböző európai országokban a képzéssel/oktatással kapcsolatosan alkalmazott terminológiák stb.). Jelenleg nem különböztetik meg, illetve nem tesznek különbséget a készségek és kompetenciák között.

- *ESCO Titkársági információ.* Két táblázatot mutattak be: az egyik a „források” táblázat, a másik az „ágazat feltérképezése”. 3-4 hónap áll rendelkezésre, hogy a TEXTAN feltöltse a táblázatokat a már meglévő, és a majdani adatokkal.

- *ESCO copyright:* az ESCO az EU Bizottság tulajdona és a tagállamok számára ingyen elérhető lesz. A Sinapse-ra feltöltött dokumentumokat bizalmasan kezelik, azokat nem publikálják, viszont ha egy EU állampolgár el szeretné érni, akkor rendelkezésére fogják bocsátani – EU Átláthatósági Szabály.

- Már most van néhány ország, amely jelezte, hogy mihelyst elkészül az ESCO TEXTAN, a nemzeti osztályozási rendszerüket teljes egészében arra kívánják átállítani. Főleg kisebb országok. Málta konkrétan jelezte ezen igényét, elképzelését.

- Az EU Bizottság előreláthatóan október 23-24. között szervez egy fórumot, amelyen világossá fogják tenni a kapcsolódást az ESCO és az Összekötő Fórum/EU Készségek Panoráma/EU Ágazati Készség Tanács között.

EU szintű, textil- és ruhaipari vonatkozású témák

- **Az EU divatiparának versenyképességét befolyásoló tényezők:** kutatás és fejlesztés (K+F), innováció. K+F trendek: nanotechnológia, intelligens termékek előállítása.

- **Foglalkoztatás, készségfejlesztés, jövőbeni készség igények.** Európában a divatipar közvetlenül 5 millió embert foglalkoztat. Az alkalmazottak szakmai skálája igen széles, a munkaintenzív állásoktól a menedzseri állásokig, a nagy kreativitást igénylő munkától az műveleteket végrehajtó munkakörökig, a szakmérnöktől a kreatív tervezőig, az informatikai tudást igénylőtől a kézimunkát igénylő termékek előállítójáig terjed. Sajnos a globalizáció következményeként sok munkahely szűnt meg az EU divatiparáiban és ezzel párhuzamosan az iparágak struktúrája is jelentősen megváltozott az elmúlt időszakban. Ez közvetlenül kihat a foglalkoztatásra és ki fog hatni rá a jövőben is. Annak érdekében, hogy az iparág versenyképes maradjon, elengedhetetlen, hogy a jövőben is folytassa a felé való tendenciáját, hogy a munkaerő-igényes, alacsony technológiai ipar irányából a tudásintenzív ipar felé haladjon.

- **A változó fogyasztói viselkedés.** A versenyképesség megtartása érdekében állandóan figyelni kell a fogyasztói viselkedés változásait. A már meglévő termékek iránti kereslet csökkenhet és a fogyasztók érdeklődése az újak felé fordul. A fogyasztói szokásokat több globális tényező is befolyásolhatja: Európában a demográfiai változás, a megnövekedett vásárlóerő, az újonnan feltörekvő piacok.

- **Az EU Szakképzési Tanács** fő célja, hogy meghatározza és folyamatosan figyelemmel kísérje a képzési igényeket a piac által diktált igényeknek megfelelően, majd ezeket az információkat továbbítsa a képző intézetekhez, hogy a végső eredmény kielégítse a piaci követelményrendszert. A Tanács már eddig is sikereket tud magának elkönyvelni, nemcsak azért, mert az EU számos országában jól működik a rendszer, hanem azért is, mert olyan országokban is hozzásegítette az ipart, hogy a Tanáccsal szorosan együttműködve ipari megfigyelő bázisok, ún. obszervatóriumok jöjjenek létre.

- **A szociális partnerek megfontolásra szánt indítványa, amelynek értelmében egy közös nyilatkozatot tennének a saját autonómiájukat érintve a béreket illetően.** A 2013 március közepén megrendezték az Európai Csúcsértekezletet, ahol az EU éves növekedési felmérése és a bérek meghatározása terén volt napirenden. Ehhez kapcsolódva az Euratex, az IndustriAll és további két munkaadói szervezet (a vegyipari és a feldolgozóiparok szervezetei) közös nyilatkozatot terveznek aláírni a bérek meghatározása terén.

- A berlini Textil- und Modeindustrie szervezet egy projekt keretén belül elkészítette a „Go Textile” **inter-netes felületet** (www.go-textile.de). A projekt célja megmutatni, hogy a textilipar sokkal többről szól, mint ami erről a köztudatban él. Szól az iparág kreatív oldaláról és nem utolsó sorban arról, hogy a fiatal generáció számára milyen karrierlehetőséget, életpályát tud az ágazat nyújtani.

- **Szabadkereskedelmi megállapodások – gazdasági és szociális hatások.** Az EU Bizottság egyre jobban hajlik arra, hogy GSP+ státuszt nyújtson mindazon országoknak, amelyek ezt kérték, beleértve Pakisztánt is. Az Euratex összegyűjtötte mindazokat az információkat, amelyek megalapozottak lehetnek Pakisztán befo gadása ellen, a Nemzetközi Konvencióra alapozva.

- **A textil- és ruházati megnevezések szabályozása c. tanulmány.** Az EU Bizottság Vállalkozási és Ipari Főigazgatósága elkészített egy tanulmányt a textil- és ruházati ipari termékek **címkézésére** vonatkozóan. A tanulmány által lefedett címkézési területek: információ a származási országról, nyomon követhetőség, a gyártó megnevezése, kezelési útmutató, méretjelzés, gyűlékonyság, allergiakeltő anyagok, organikus címkézés, környezetvédelem, szociális címkézés. Sajnos a származási országgal kapcsolatban nem oldódik meg a meglévő probléma, mert a terméken változatlanul azt a származási országot kell megjelölni, ahol a termék végtermékké alakul.

- Az EU szintű szociális partnerek **Magatartás Kódexének** aktualizálása.

Euro-Mediterrán konferencia a textil- és ruházati ágazatokban a készségfejlesztés és a szociális párbeszéd vonatkozásában

A kiküldetés **célja** a következő volt:

- Részvétel az Európai Bizottság által szervezett tapasztalatcsere konferencián, amelyen az EURATEX, az IndustriAll, valamint az euro-mediterrán térség és az európai unió tagországainak textil-ruházati iparágban működő munkáltatói és munkavállalói szervezetek képviselői vettek részt.

- Megismerni az euro-mediterrán térség és a meghívott tagországok foglalkoztatási, versenyképességi, szakképzési kérdéseit, valamint a szociális párbeszéd nemzeti, ágazati és munkahelyi rendszerét, intézményeit, gyakorlatát.

- Alkalmat adni az euro-mediterrán térség képviselői számára az EU tagországokban alkalmazott jó gyakorlatok megismerésére, ezekről konzultáció kialakítására tapasztalatcserére.

Témák:

- **Unió stratégia és programok a készségek fejlesztése, a szakképzés és az oktatás területén.** Ennek részeként ismertették és megvitattuk a különböző európai programokat, amelyek a készségek fejlesztését, az oktatást és a szakképzést érintik, és ezek hatásait a Földközi tenger térségében.

- **Készségek fejlesztése és a textil- és ruházati ipari szakképzés** az euro-mediterrán térségben. Új lehetőségek a készségek fejlesztése és a képzés területén, illeszkedésük az új üzleti stratégiákhoz és perspektívákhoz az euro-mediterrán térségben. Javaslatok az elméleti és gyakorlati megvalósításra. Az oktatási tervek megfelelőbb adaptációja a jelenlegi és jövőbeni kihívások. Eltérések a készségek, a kereslet és kínálat területén a textil-ruházati szektorban

- **A könnyűipari szektor európai szintű szociális párbeszéd intézménye, szerepe, feladatai az unióban.** A szociális párbeszéd kulcsfontosságú az euro-mediterrán térségben is, ennek fejlesztése, modernizálása valamennyi szinten. A strukturális változások iránya, a szociális partnerek alkalmazkodása az új piaci feltételekhez, a szociális párbeszéd elvárásaihoz.

- **Oktatási és képzési kezdeményezések** a textil- és ruházati szektorban a szociális párbeszéd szintjén, ennek hatása az euro-mediterrán térségre. A különböző tapasztalatok értékelése a nemzeti és ágazati szociális kezdeményezések, a készségek és a foglalkoztatás területén, az euro-mediterrán országok segítése. Közös ágazati cselekvési terv kialakítása.

* * *

A KÁPB nagy hangsúlyt fektet arra, hogy szakmai munkájáról a lehető legszélesebb körben adhasson tájékoztatást. Ennek érdekében két szakmai újsággal, a *Bőr- és Cipőtechnika*, valamint a *Magyar Textiltechnika online* folyóiratokkal kötött szerződést a célból, hogy folyamatos és naprakész tudósításokat adjanak az ágazat helyzetéről, különös tekintettel a KÁPB hazai és nemzetközi tevékenységéről, ezáltal is növelve a KÁPB ismertségét és elismertségét.